

Identitate, limbaj, comunicare

în comunități diasporice și transnaționale

Conf. univ. dr. Gabriela Goudenhoof

Relația identitate - limbaj

- Problema identității este imposibil de abordat fără a analiza relațiile complexe ale acesteia cu limbajul și comunicarea.
- Numeroase studii evidențiază legăturile dintre discurs, gândire și identitate.
- Ipoteza Sapir-Whorf postulează că limba influențează gândirea și probabil o și determină, furnizând un anumit mod de raportare la lume.

Relația identitate - limbaj

- Limba, condiție culturală, ne afectează de la individ la societate, creând adevărate de tipare comportamentale.
- Relativismul lingvistic combinat cu ideile Școlii de la Palo-Alto și teoria imposibilității non-comunicării sau paradigma funcționalistă a comunicării, ca și distincția adusă de Paul Watzlawick între modalitățile analogă și digitală ale comunicării, deschid noi modele de înțelegere a comunităților, în care media, în toate formele sale, joacă un rol covârșitor.
- Socio-lingviști și filosofi au evidențiat importanța limbii în formarea comunităților și chiar a națiunilor, după cum au existat și voci care au numit "tribalism" (Steton-Watson) încercarea de a lega conștiința națională de o anumită limbă.

Identitatea

- Este comunicată
- Este negociată
- Este mediată

În comunități specifice

Identitate, hibriditate, fluiditate

- Rolul limbii ca expresie a statutului cultural, politic și economic
- Element al identității etnice
- Generează loialități specifice
- Dimensiune simbolică
- Este însoțită și de frustrări și dezavantaje

Diaspora ca agent de dezvoltare

- Diaspora joacă un rol important în dezvoltarea țării de origine
- Diaspora are un rol de agent de influență și în țara gazdă
 - economic
 - Cultural
 - Demografic

Diaspora ca agent de dezvoltare

Argument pentru care termenul "diaspora" este folosit ca noțiune modernă în locul "transnaționalismului" în baza a trei poli (Brubaker):

- ❖ Dispersia în spațiu (transnaționalitatea)
- ❖ Orientarea către o patrie (reală sau imaginată)
- ❖ Menținerea granițelor (păstrarea unei identități distincte față de societatea din țara gazdă)

Diaspora – extensia conceptului

În zilele noastre conceptul se află într-o zonă de ambiguitate și confuzie cuprinzând:

- ❖ Imigranți
- ❖ muncitori temporari - *guest-workers/ gasterbeiter*
- ❖ Minorități etnice și rasiale
- ❖ Refugiați
- ❖ Expatriați
- ❖ Călători aflați în tranzit

Critica lui Manuel Castells

- Națiunea fictivă – Steton Watson
- Comunitatea imaginată - Anderson
- Castells a criticat teoria națiunii imaginate, observând că distincția între comunitățile reale și cele imaginate nu este utilă analitic iar empiric e de-a dreptul inadecvată.

Critica lui Manuel Castells

- Etnia, religia, limba și teritoriul nu pot construi în sine națiuni și nu pot induce naționalismul
 - Acești factori pot crea un gen de "experiență comun împărtășită"
 - "Societatea relevă noi forme, noi coduri de informații, noi reprezentări și imagini în jurul cărora oamenii își organizează instituțiile și își construiesc viețile, decizându-le comportamentul"
 - "Rețele multiforme ale auto-comunicării de masă" –
autocomunicación de masas
- aceste rețele construiesc identități în zilele noastre!